

Anna Mlasowsky

Ze środka (From Within)

Scena Artystyczna 23. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego mBank Nowe Horyzonty

21.07–3.09.2023

galeria SIC! BWA Wrocław

Orlando, książka Virginii Woolf zaliczana do klasyki literatury XX wieku, to genderowa opowieść o dwoistości ludzkiej natury. Historia młodego szlachcica z ery elżbietańskiej, którego płeć zmienia się z czasem, wraz z rozwojem wydarzeń – ale nigdy nie wyłania się jako jednoznacznie kobieca – jest niezwykle ważny tekstem dotyczącym płynności i dualizmu istoty ludzkiej w relacji do uwarunkowań kulturowych oraz norm społecznych. Odnosi się do naszego funkcjonowania w narzuconych nam systemach i ich oczekiwań wobec naszych ciał, emocji, tożsamości oraz więzi, jakie budujemy, czy wartości, jakie wyznajemy.

Książka wyprzedziła swoje czasy, nic więc dziwnego, że hiszpański pisarz, teoretyk i kurator Paul B. Preciado, uzasadniając swoją inspirację powieścią, w wyreżyserowanym przez siebie filmie *Orlando – moja polityczna biografia*, wypowiada słowa, że wszystko, co stanowi o jego biografii, zostało już wcześniej opisane przez Virginie Woolf. Paul B. Preciado, osoba transpłciowa, swoje doświadczenia tranzycji wpisuje we wszystkie dziedziny, którymi się zajmuje. Przygląda się im krytycznie, analizując je w ujęciach politycznych, ekonomicznych i wynikającej z nich biowładzy.

Najnowsza wystawa Anny Mlasowsky *Ze środka*, prezentowana w galerii SIC! w ramach Sceny Artystycznej 23. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego mBank Nowe Horyzonty, w swojej strategii opowiadania silnie koresponduje z charakterem i założeniami filmu pokazywanego w sekcji Trzecie Oko. Obie artystyczne postawy z powodu narzucanych ograniczeń odrzucają hierarchię i struktury wartości, które służą jedynie do kategoryzowania zachowań i ciał. Zarówno Anna Mlasowsky, jak i Paul B. Preciado tworzą sztukę, w której budują nowe wymiary oporu i emancypacji. Wystawa i film dotyczą zawiloci współczesnej kultury – obserwujemy zacieranie sztucznie wykreowanych granic oraz wyzwalamie języka. Obie historie dają przestrzeń do poszerzenia narracji i głosów osób wykluczonych i marginalizowanych, a także tych, które nie mogą i nie chcą odgrywać określonych społecznie ról.

Anna jest imigrantką i kobietą ze środowiska queer pochodzącą z kraju, który już nie istnieje, żyjącą w społeczeństwie, które nie jest jej własnym (mieszka i tworzy w Stanach Zjednoczonych). Urodziła się w komunistycznych Niemczech Wschodnich. Dorastała w okresie ich rozpadu i przejścia od represji komunistycznych do kapitalizmu. W środowisku ukształtowanym przez okupowane domy, anarchię, punk i techno panowały stan odlotu i poczucie wolności, które jednak nie były oderwane od upadku systemu wartości i ciągłej walki artystki o dostosowanie się do nowej rzeczywistości. Gdy tylko skończyła szkołę, wyjechała i od tamtej pory mieszka za granicą. Podróżując z miejsca na miejsce, nieustannie doświadczają życia jako obcokrajowczynie poza kulturą, w której żyje.

Ze środka to intymna, a zarazem uniwersalna prezentacja przekroju prac performatywnych artystki powstałych w latach 2017–2023. Anna tworzy obiekty, a następnie wchodzi z nimi w interakcje (lub zaprasza do współpracy inne performerki czy innych performerów), co zostaje zarejestrowane na wideo. Służy jej to do rejestrowania materiałów w procesie transformacji. Traktuje wideo jako niezależne narzędzie artystycznego opowiadania

abstrakcyjnych narracji, jednak nadal mocno angażującego materiały i tekstury, jak również ciało. Głównym bohaterem, sprzymierzeńcem artystki jest szkło, materia o metamorficznym charakterze. W nim znalazła lustro tego, co ją ukształtowało. Istnieje w całym zakresie stanów fizycznych, jest materiałem, na który można zarówno patrzeć, jak i przezeń widzieć.

Szkło, charakteryzujące się ciągłym stanem płynności i plastyczności, ucieleśnia w jej sztuce poczucie tymczasowości i bycia pomiędzy. Ma niestabilną i niejednoznaczną tożsamość. Doświadczenie świata, obcości i queerowości znalazły przełożenie w materiale, który może być wszystkim lub niczym, który łatwo zmienia zachowanie i stan bycia, ale opiera się asymilacji.

Na wystawie *Ze środka* medium staje się pośrednikiem w doświadczaniu (nie)przynależności, inności i nieposłuszeństwa. Artystka wykorzystuje je również do uwypuklania ambiwalentnego statusu społeczno-kulturowego kobiety, badając oczekiwania społeczeństwa wobec kobiecego ciała w kontraście z naszą własną tożsamością. Prace Anny odzwierciedlają otwartą i elastyczną postawę akceptacji tego, co wymyka się normom, a także wiarę w społeczeństwo, w którym można zaakceptować wielość rzeczywistości. Na przemian eksploruje tożsamość geograficzną, kulturową i seksualną, bazując na swoim doświadczeniu, lecz również wnikliwej i uważnej obserwacji środowisk, w której przychodzi jej funkcjonować.

Mika Drozdowska